

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ОБДАРОВАНОЇ ДИТИНИ**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор

Максим Гальченко

« 25 » травня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИБІРКОВОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Міжнародна практика грантової підтримки та академічних обмінів»

для підготовки фахівців галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка»
зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
освітньо-наукова програма «Освіта та розвиток обдарованої особистості»

**Київ
2022**

Робоча програма вибіркової дисципліни «Міжнародна практика грантової підтримки та академічних обмінів» для аспірантів, які навчаються за галуззю знань 01 «Освіта/Педагогіка», спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки», освітньо-науковою програмою «Освіта та розвиток обдарованої особистості», 14 с.

Розробник:

Садова Мирослава Анатоліївна, доктор психологічних наук, професор.

Робоча програма затверджена на засіданні відділу інноваційних технологій в освіті обдарованих (протокол № 5 від «16» травня 2022 р.)

Завідувач відділу інноваційних технологій
в освіті обдарованих,
доктор педагогічних наук, доцент

Іван Волощук

Схвалено вченою радою Інституту обдарованої дитини НАПН України
(протокол № 6 від 25 травня 2022 р.).

Голова вченої ради

Максим Гальченко

1. Опис вибіркової дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 «Освіта/Педагогіка»	Вибіркова	
Модулів – 2	011 «Освітні, педагогічні науки», «Освіта та розвиток обдарованої особистості»	Рік підготовки	
Загальна кількість годин – 90		2	
		Семестр	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи аспіранта – 6 год.	Третій (освітньо- науковий) рівень вищої освіти	3	
		Лекції	
		16 год.	
		Семінарські	
		14 год.	
		Практичні	
		Самостійна робота	
		60 год.	
		Вид контролю: залік	

Примітка

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1:2.

2. Мета та завдання вибіркової дисципліни

Мета вибіркової дисципліни полягає в теоретичному пізнанні та набутті практичного досвіду європейської грантової системи підтримки наукових досліджень як основи міжнародної співпраці майбутніх науковців.

Завдання дисципліни:

1) надавати аспірантам інформацію про особливості роботи міжнародних університетів та інших вищих навчальних закладів;

2) ознайомити аспірантів з формальними вимогами до текстів, необхідних для подання заявок на міжнародні гранти;

3) розвивати навички у написанні передбачених курсом наукових текстів (мотиваційного листа, автобіографії, наукового проєкту) згідно з усталеними нормами;

4) підготувати аспірантів до співбесіди та презентації власного дослідження на міжнародному рівні;

5) розвивати навички самостійного пошуку інформації при укладанні та оформленні заявок на закордонні науково-дослідницькі гранти;

6) виявляти проблемне поле і методологію дослідження сучасних тенденцій в європейському науковому і освітньому просторі;

7) здійснювати аналіз європейської грантової системи підтримки наукових досліджень як основи міжнародної співпраці науковців;

8) знати про академічну мобільність як фактора інтеграції України у європейському науково-освітньому просторі;

9) реалізовувати процес академічних обмінів;

10) враховувати етнічні, статеві та вікові відмінності в наукових дослідженнях євростандарту;

11) проектувати соціальне середовище для ефективного розвитку академічних обмінів.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні опанувати **програмні компетентності**.

Інтернальна компетентність (ІК):

ІК-1. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у галузі освітніх, педагогічних наук та/або дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні (ЗК):

ЗК-1. Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями, та академічної доброчесності в наукових дослідженнях.

ЗК-2. Здатність презентувати результати досліджень та професійно спілкуватися українською й іноземною мовами з колегами, широким академічним співтовариством і суспільством у цілому в межах свого педагогічного і лінгвістичного досвіду.

ЗК-4. Здатність проводити дослідження на відповідному вимогам науки рівні, розробляти та управляти науковими проєктами.

ЗК-5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми науково-педагогічного характеру.

Спеціальні (СК):

СК-2. Здатність дотримуватись етики досліджень / принципів, вимог щодо академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СК-3. Здатність розробляти і застосовувати методологію, визначати стратегію і план дій дослідження та моделювати, реалізовувати і розвивати процес вирішення нових наукових педагогічних проблем і задач в області обдарованості.

СК-4. Здатність створювати та управляти освітніми і професійно-педагогічними / творчими проектами у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-5. Здатність застосовувати якісні та кількісні методи при проведенні наукових педагогічних досліджень в галузі обдарованості / обдарованості особистості.

СК-7. Здатність організувати міжпрофесійну взаємодію; виявляти коло потенційних партнерів; планувати і здійснювати міжнародне співробітництво.

СК-9. Здатність адаптуватися до швидкоплинних змін у педагогічній сфері та здійснювати професійну мобільність.

СК 11. Здатність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних програм в галузі дослідницько-інноваційної діяльності, апробації результатів наукового дослідження, їх поширення та впровадження у педагогічну практику на регіональному, національному та міжнародному рівнях.

Очікувані програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Вміти демонструвати системний науковий світогляд; володіти сучасними теоріями і концепціями в області педагогіки обдарованості та психології обдарованої особистості, професійною етикою; демонструвати загальний культурний кругозір; нести відповідальність за особистий професійний розвиток.

ПРН-2. Вміти застосовувати на практиці навички спілкування в діалогічному і монологічному режимах з широкою науковою спільнотою та громадськістю в педагогічній галузі; ефективно комунікувати, продукувати професійні дискурси з урахуванням особливостей адресатів різних соціальних груп; усно та письмово презентувати складну комплексну інформацію в зрозумілій комунікантам формі; послідовно і грамотно експлікувати власні думки, володіти науковою мовою (українською чи іноземною); навички усного і письмового мовлення; виступати публічно, дискутувати, обґрунтовувати, доводити тощо.

ПРН-4. Вміти здійснювати систематичний огляд, системний аналіз, креативний дослідницький синтез нових знань та складних ідей, їх критичне осмислення й усвідомлення для проведення педагогічних досліджень; вміти розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання і

професійну практику та розв'язати значущі педагогічні проблеми; вміти приймати стратегічні рішення; оцінювати ризики; виявляти лідерство та повну автономність і відповідальність під час їх реалізації.

ПРН-6. Вміти ставити науково-педагогічні проблеми, обґрунтувати їх новизну, розробляти й удосконалювати категоріальний апарат педагогічних досліджень формулювати мету, завдання і гіпотезу дослідження, створювати програму (теоретичного, експериментального) педагогічного дослідження та реалізовувати її; системно оцінювати результати науково-дослідної роботи; формулювати висновки і складати рекомендації для практичного впровадження її результатів у дослідницько-педагогічну практику та систему вищої освіти; визначати перспективи подальших досліджень.

ПРН-7. Вміти виявляти гнучкість у пристосуванні до трансформаційних процесів у професійно-педагогічній сфері, проявляючи адаптивні стратегії і тактики професійної поведінки, переосмислюючи традиційні та застосовуючи в оптимальному поєднанні усталені інноваційні підходи; виявляти готовність і спроможність викладати, стажуватися в іншому закладі вищої освіти на території України чи поза її межами, без відрахування чи звільнення з основного місця навчання.

ПРН-8. Вміти застосовувати глибинні знання у галузі обдарованості / обдарованості особистості, за якою здобувач вищої освіти проводить дослідження; засвоювати основні концепції в практичній педагогічній діяльності, вирішувати теоретичні і практичні проблеми; оволодіти термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ПРН-9. Знати принципи планування наукових досліджень та вимоги академічної доброчесності в освітній галузі; дотримуватися етичних норм, доброчесності та авторського права в проведенні наукових досліджень щодо обдарованості, презентації їх результатів в організації освітньої і професійно-педагогічної діяльності.

ПРН-11. Вміти розробляти і управляти освітніми і творчими професійно-педагогічними проектами у галузі обдарованості / обдарованості особистості.

ПРН-13. Вміти демонструвати спроможність професійно-педагогічного зростання; володіти навичками самоосвіти, саморозвитку, самореалізації і самоздійснення.

ПРН-15. Вміти застосовувати на практиці навички співпраці в міжнародному контексті; демонструвати прихильність до міжкультурної толерантності; доречно вживати фахові терміни та будувати педагогічні дискурси в педагогічному і освітньому міжнародному спілкуванні з урахуванням вербальних засобів іноземної мови (в усній та письмовій формах академічного мовлення); володіти навичками вирішення наукових і/або освітніх проблем на міжнародному рівні; брати участь та вміти ініціювати спільні освітні міжнародні проекти/стажування Європейської грантової системі підтримки та академічних обмінів.

3. Інформаційний обсяг вибіркової дисципліни

Модуль 1. Сучасні тенденції в міжнародному науковому і освітньому просторі

ТЕМА 1. Європейська грантова система підтримки наукових досліджень як основа міжнародної співпраці науковців

Поняття гранту; грантові можливості та перспективи; поняття академічної мобільності; види міжнародних програм; класифікація грантових програм; законодавче регулювання міжнародної технічної допомоги.

ТЕМА 2. Загальні дані про європейські грантоутворюючі організації

Система основних організацій-донорів (міждержавні організації, урядові, суспільні, приватні та корпоративні донори). Джерела пошуку фахової інформації. Законодавчі та нормативні документи щодо міжнародної грантової системи підтримки та академічних обмінів.

ТЕМА 3. Написання наукового проекту

Ініціювання інноваційних комплексних проектів. Здійснення та стратегічне планування і підготовка проектної пропозиції; формування проектної команди, розробка та реалізація проектів; презентування результатів авторських досліджень на міжнародному рівні.

Модуль II. Академічна мобільність як чинник інтеграції України у міжнародний науково-освітній простір.

ТЕМА 4. Загальні дані про міжнародні програми академічних обмінів.

Програми академічної мобільності з фаху: аналіз основних варіантів та обрання оптимальної програми академічних обмінів. Європейські гранти для молодих українських науковців. Міжнародні грантові фонди. Міжнародні стажування для аспірантів в Європейських університетах.

ТЕМА 5. Процес реалізації академічних обмінів.

Розробка порядку наукового стажування (оформлення документів; терміни; фінансування витрат) та реалізація наукового відрядження. Рекомендації щодо участі у грантових конкурсах. Рекомендації щодо отримання фінансування на міжнародні гранти та академічні обміни

4. Структура вибіркової дисципліни

Теми	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	у тому числі				
		Л	Пр. (сем)	Інд	Срс	
1	2	3	5	6	7	
Модуль 1. Сучасні тенденції в міжнародному науковому і освітньому просторі						
Тема 1. Європейська грантова система підтримки наукових досліджень як основа міжнародної співпраці науковців	18	4	4			10
Тема 2. Загальні дані про європейські грантоутворюючі організації	14	2	2			10
Тема 3. Написання наукового проекту	16	4	2			10
Разом за змістовим модулем 1	48	10	8			30
Модуль II. Академічна мобільність як чинник інтеграції України у міжнародний науково-освітній простір						
Тема 4. Загальні дані про європейські програми академічних обмінів	20	2	2			15
Тема 5. Процес реалізації академічних обмінів	22	4	4			15
Разом за змістовим модулем 2	42	6	6			30
Усього годин	90	16	14			60

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Європейська грантова система підтримки наукових досліджень як основа міжнародної співпраці науковців.	2
2.	Загальні дані про європейські грантоутворюючі організації	2
3	Написання наукового проекту	2
4	Загальні дані про європейські програми академічних обмінів	2
5	Процес реалізації академічних обмінів	4
	Разом	12

6. Теми практичних занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Дискусія з молодими науковцями, які брали участь в програмах академічної мобільності чи грантових проєктах	2
	Разом	12

7. Теми лабораторних занять (не передбачається).

8. Самостійна робота

№	Номер теми і назви питань	Кількість годин
1.	Види міжнародних програм.	6
2.	Система основних організацій-донорів (міждержавні організації, урядові, суспільні, приватні та корпоративні донори).	6
3.	Законодавчі та нормативні документи щодо міжнародної грантової системи підтримки та академічних обмінів.	6
4.	Розробка та реалізація проєктів.	6
5.	Аналіз основних варіантів та обрання оптимальної програми академічних обмінів.	6
6.	Програми академічної мобільності з фаху.	6
7.	Європейські гранти для молодих українських науковців.	6
8.	Міжнародні стажування для аспірантів в Європейських університетах.	6
9.	Міжнародні грантові фонди.	6
10.	Розробка порядку наукового стажування (оформлення документів; терміни; фінансування витрат).	6
	Разом	60

Від аспірантів *вимагається*:

1. Ведення тематичного словника.
2. Опрацювання літератури з кожної теми за формою, яка обирається самостійно (план-конспект, опорний конспект, тези, таблиця, схема тощо). Список рекомендованої літератури до кожної теми можна доповнити науковими джерелами, які аспірант підібрав самостійно. Доцільно порівнювати виклад (або зміст) матеріалу з визначеного питання в різних джерелах.
3. Застосовувати сучасні уявлення у процесі аналізу міжнародних програм, їх структурних складових, висловлювати своє міркування щодо проблемних питань, які виникають під час аналізу.
4. Застосовувати знання фундаментальних основ, проблем і тенденцій

розвитку Європейської грантової системи підтримки та академічних обмінів у комплексному аналізі явищ і процесів, що виникають у галузі освіти.

5. Виконати завдання на розвиток й оцінку власної навчально-професійної діяльності, визначення рівня сформованості професійної компетентності.

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з навчальної дисципліни «Міжнародна практика грантової підтримки та академічних обмінів» – це вид науково-дослідної роботи аспіранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із вибіркової дисципліни, удосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота у межах робочої навчальної програми дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, семінарських занять і охоплює декілька тем або один із змістових блоків вибіркової дисципліни.

Аспірант повинен **розробити науковий проект** (потрібно визначити сутність проблеми) та надати письмовий звіт про виконану індивідуальну навчально-дослідну роботу (етапи наукової роботи, застосування емпіричних методів, корекційних прийомів під час усунення розробленої проблеми, надати рекомендації щодо усунення проблеми, за якою проводилась науково-дослідна робота і т.д.). Рекомендований зміст ІНДЗ представлено у табл. 9.1.

Орієнтовна структура ІНДЗ – наукового проекту: назва досліджуваної проблеми, мета й завдання дослідження, об'єкт та предмет дослідження, перелік використаних опитувальників, консультативних технік, хід роботи (етапи дослідження), наукові напрацювання досліджуваної проблеми, надання рекомендацій, висновки. В додатках подаються протоколи обстеження, розданий матеріал. Критерії та шкалу оцінювання ІНДЗ наведено у таблиці 9.1.

Таблиця 9.1

Критерії оцінювання наукового дослідження у вигляді звіту

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Обґрунтування наукової проблеми дослідження, визначення мети й завдань, об'єкту та предмету дослідження	2
2.	Стислий опис етапів наукової проблеми, діагностичного, корекційного, консультативного, профілактичного.	5

№ п/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
3.	Застосування технік під час діагностичного, корекційного, консультативного, профілактичного етапів.	10
4	Надання рекомендацій щодо усунення проблеми, за якою проводилась наукова робота	10
5.	Обґрунтованість висновків.	10
6.	Дотримання вимог щодо технічного оформлення структурних елементів роботи (мета й завдання дослідження, об'єкт та предмет дослідження, опис етапів дослідження, опис використаних психотехнік, висновки, рекомендації, додатки за необхідності). Розробка і захист наукового проекту у програмі PowerPoint (Презентація).	3
7	Розробка проекту щодо міжнародного наукового стажування (оформлення документів; терміни; фінансування витрат) та реалізація міжнародного відрядження.	10
Разом		50

Оцінка з ІНДЗ є обов'язковим балом, який враховується при підсумковому оцінюванні навчальних досягнень аспірантів з вибіркової дисципліни «Міжнародна практика грантової підтримки та академічних обмінів».

10. Методи навчання

I група методів

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

- словесні методи - розповідь-пояснення, бесіда, лекція;
- наочні методи - ілюстрація, демонстрація;
- практичні методи: вправи, практичні роботи;
- індуктивні методи;
- дедуктивні методи;
- репродуктивні методи;
- творчі методи.

II група методів

Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

III група методів

Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції) за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності.

IV група методів
Бінарні, інтегровані (універсальні) методи.

11. Методи контролю

Оцінювання ІНДЗ, тестовий контроль успішності аспірантів

12. Розподіл балів, які отримують аспіранти

T1*	T2	T3	T4	T5	ІНДЗ**	Разом
10***	10	10	10	10	50****	100

Примітка: * T1, T2 ... T5 – теми.

**ІНДЗ – індивідуальне навчально-дослідне завдання.

***10 – максимальна сума балів, яку можна набрати за тему.

****50 – максимальна сума балів, яку можна набрати за виконання ІНДЗ.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
01-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / за ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с.
2. Марченко О. В., Сушко Д. О. Методичні рекомендації щодо участі у грантових програмах та конкурсах. Дніпро : ДДУВС, 2018. 68 с.
3. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері: методичні рекомендації / за ред. О. В. Кулініча. Харків : Золоті сторінки, 2017. 148 с.

14. Інформаційні ресурси

Нормативні документи

1. Положення про реалізацію про порядок реалізації права на академічну мобільність у Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка (від 29.11.2016 р.). URL:

http://tnpu.edu.ua/about/public_inform/nauk/Pol%20akad%20mob.pdf.

2. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01.07.2014. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

3. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки: Закон України № 2623-III від 11.07.2001. Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>.

4. Співпраця Україна-Європа: 12 кроків до успішного партнерства (методика написання грантових проєктів та міжнародний фандрейзинг / за ред. А. І. Сочинського. Житомир : ЖОАФСС, 2014. 105 с.

5. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про наукове і технологічне співробітництво (від 04.07.2002). Верховна Рада України. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/994_194.

Зарубіжні ресурси з фандрейзингу

1. Каталог грантодавців, який ведеться з 1995 року. URL: <http://foundations.org>

2. European Foundation Centre (EFC) – Міжнародна асоціація суспільних та корпоративних донорів. URL: <http://www.efc.be/>

3. Міжнародний портал про філантропію. URL: <http://foundationcenter.org/>

4. Міжнародний портал для некомерційних організацій. URL: <http://www.guidestar.org>

Портали українських недержавних організацій

1. Ресурсний центр «Гурт». URL: <http://gurt.org.ua/>

2. Інформаційний портал некомерційних організацій України «Громадський простір». URL: <http://www.prostir.ua/category/grants/>

3. «Велика ідея». URL: <https://biggggidea.com/>

4. Всеукраїнської асоціації сільських та селищних рад. URL: <http://vassr.org/>

5. Інформація про навчання, стажування розміщується на сайтах: «Platforma». URL: <http://platfor.ma>.

6. Портал з управління знаннями «Knowledgeportal». URL: <http://www.kp.org.ua/>

7. «Mladinfo». URL: <http://www.mladiinfo.eu/>

8. «Unistudy». URL: <http://unistudy.org.ua/short-term/training/>

9. Відділ академічної мобільності КНУ імені Тараса Шевченка про стипендії для навчання. URL: <http://mobility.univ.kiev.ua/>

15. Запитання для контролю знань аспірантів

1. Поняття гранту.

2. Грантові можливості та перспективи.

3. Поняття академічної мобільності.

4. Види міжнародних програм.

5. Класифікація грантових програм.

6. Законодавче регулювання міжнародної технічної допомоги.
7. Система основних організацій-донорів (міждержавні організації, урядові, суспільні, приватні та корпоративні донори).
8. Джерела пошуку фахової інформації.
9. Законодавчі та нормативні документи щодо міжнародної грантової системи підтримки та академічних обмінів.
10. Ініціювання інноваційних комплексних проектів.
11. Здійснення та стратегічне планування і підготовка проектної пропозиції.
12. Формування проектної команди.
13. Розробка та реалізація проектів.
14. Презентування результатів авторських досліджень на міжнародному рівні.
15. Програми академічної мобільності з фаху.
16. Аналіз основних варіантів та обрання оптимальної програми академічних обмінів.
17. Європейські гранти для молодих українських науковців.
18. Міжнародні грантові фонди.
19. Міжнародні стажування для аспірантів в Європейських університетах.
20. Розробка порядку наукового стажування (оформлення документів; терміни; фінансування витрат).
21. Реалізація наукового відрядження.
22. Рекомендації щодо участі у грантових конкурсах.
23. Рекомендації щодо отримання фінансування на міжнародні гранти та академічні обміни.
24. Законодавче регулювання академічної мобільності студентів та науковців щодо їх прав та обов'язків, збереження місця навчання чи роботи під час участі у програмах академічної мобільності.